

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KOZLONYE.

ELŐFIZETESI ÁRAK:

Helyben: félévre 5 kor., negyedévre 2 kor. 50 fill.
Vidéken: félévre 8 kor., negyedévre 4 kor. — fill.

FŐSZERKESZTŐ: POLITIKAI ROVATVEZETŐ:
BENEDEK JÁNOS. Dr. BOROSS LAJOS.
FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ:
SZÉKELY IMRE.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Debreczen, Fő tér 42. szám. Lamprecht palota
első emelet, az udvarban.

Fontos lépés előtt.

augusztus 4.

Debreczen sz. kir. város törvényhatósága holnap fontos ügyben van hivatta dönteni; oly kiváló fontos az ügy, hogy az abból kifolyó konzekvenciák évszázadokra lesz kihatással. Ertjük a 17 milliós kölcsönnek a megszavazását. Teljes tudatában vagyunk egy ily nagy kölcsön felvételével karöltve járó következményeknek. Jól tudjuk, hogy a város ezzel egy félévszázados nagy terhet ró a város polgárságára, mely terhet még unokáink is fogják viselni. De viszont azt is tudjuk, hogy sehol a világon egyes családoknál úgy, mint községeknél és országoknál nagyobb szabású konfekciót, életre ktható százados intézményeket, amelyek forduló pontokat képeztek az illető családok, községek és nemzetek életében: csak nagy áldozatok árán lehetett létesíteni. Jogokkal, élvezetekkel köteleességek és terhek járnak. Semmiből teremteni nem lehet. Ha haladni akarunk a korról, ha el nem akarunk zárkózni a közmivellődési, közegészségügyi, nemzetgazdasági követelményei és szükségletei elől; ha fejünket strucz wódjára nem akarjuk a homokba dugni: akkor mindenesetre — ha áldozatok árán is — egyszer és mindenkorra meg kell oldani mindama nagyobb szabású koncepciókat, kérdéseket, amelyek elől kitérni immár nem lehet. A gyermekjárványok és hagymáz évről-évre szedik nálunk áldozataikat. Annak pedig a csatornázás hiányos, fo-

gyatékos mivolta és a vízvezeték hiánya az oka. E fölött már ma disputálni nem lehet. Dr. Burger Péter, e lap jeles munkatársa a legnagyobb szakismerettel bebizonyította, hogy a vízvezeték és annak örök időközön át való fentartása nem fog kerülni a városnak semmibe. Hogy egy közel 80 ezer lakosu város nem lehet már el teljes csatorna hálózat nélkül, ahhoz sem fér már ma szó. Tudjuk, hogy a csatorna hiánya következtében az emésztő gödrök megfertőztetik a talajt, meg a kutvizet, ez pedig a nyavalyák egész sorozatát eredményezi. — A város az egyházakkal szemben kötelezettséget vállalt, mert az illető egyházak maguk teljesítik az iskoláztatás ama terhes kötelezettségét, amely a törvény szerint első sorban a város feladata volna. Eme kötelezettségnek azonban nem tehet eleget a város, míg meg nem szerezte az arra való alapot. Gazdasági iskolát és más szükséges középületet építeni kell a városnak. Kórházunk is felette hiányos. Aki veszen magának annyi fáradságot, és bejárja ezt a mi kórházunkat, az látja csak, hogy a sok nagy pavillon daczára, mily hiányos még ez a kórház.

A kulturpalota sem luxus dolog. Sőt szégyen Debreczenre nézve annak hiánya. Ha némelykor képkiállítás akarunk rendezni, valamilyes kulturális összejevetelt, gyűlést akarunk tartani, úgy házalni és kéregetni kell egyik-másik terem tulajdonosánál, hogy engedje meg, hogy hajlékába betehessük lábunkat. Itt van a Csokonai szépirodalmi

egyesület; itt van a szépművészetet pártoló egyesület; itt van a hajdumegyei tankerületi tanító-egyesület az ő értékes tanszer-muzeumával, könyvtárával. Ugy a muzeuma, mint a könyvtára penészesedik, rothad valahol a város épületének egyik zugában! Itt van a Lőfkovits Arthur által létesített régiség muzeuma. Hol van az elhelyezve? Ki juthat, férhet hozzá?

A szabad lyceumnak is házalni kell előbb, ha előadást akar tartani.

A bábaképző az ő klinikájával valósággal áldás ama szenvedő nők számára, akik bár saját tüzhelyökkel birnak, de nem elegendő gazdagok hozzá, hogy a tanárt teherken, sőt hónapokon át lakásukra járathassák. Nem is szólok azon számos elesett nőkről, akiknek a klinika egyedüli asiluma. — A dazdasági ismétlő iskolát a törvény parancsolja: ez elől sem térhet ki a város. Az elmondottakból világos, hogy a fenforgó körülmények közt a tanács javaslatát el kell fogadni a törvényhatósági közgyűlésnek, mivel ez a legelőnyösebb a városra nézve. Hogy a kölcsönt 50 vagy 65 éven át kell törleszteni, ez nem hátránya, hanem előnye a kölcsön ügyletnek.

Hát mi, a jelenlegi generáció nem viseljük ama terheket, amelyeket elődeink reánk róttak? Az nagyon természetes! Ha mi élvezük a járda, a kövezett utak, a légszuszvilágítás stb. előnyeit, úgy, de terhét is kell viselnünk. Így volt az a multban, így lesz az a jövőben. Ráméljük és hisszük, hogy a

Visszaemlékezések a debreceni csatára.

Szabadon előadta a Petőfi-dalkör estélyén:
Óváry Lipót, országos főlevéltárnok.
1904 aug. 2.

Midőn mindenekelőtt köteleességemnek tartom hálás köszönetemet fejteni ki a Petőfi-dalkörnek azon szives megtiszteltetésért, melyben engem, öreg honvédet, a mai hazafias emlékünnepekre való meghívással részesíteni kegyeskedett: egyuttal bocsánatot kell kérnem, ha annak a várakozásnak, melyet önök, mélyen tisztelt hölgyeim és uraim, jelen rövid előadásomhoz tán fűzni méltóztatnak, nem fogok teljesen megfelelni. Az o y szerencsétlen kimenetelű, bár tanulságokban gazdag, hadi dicsőségben pedig páratlan debreczeni csatát illetőleg, melyben én nem mint 17 éves, mint azt egy helybeli lap tévesen említeni méltóztatott, hanem mint 15 éves gyermekifju vettem részt, ma mint 70 éves aggastyán csakis saját élményeim, tapasztalataimat eszek elmondandó, melyek azonban közvetlenségőknél fogva alkalmassak tán szintén

nemi világot deríteni ama történelmi nevezetességű fegyvertényre, mely Nagy Sándor tábornok maroknyi hadseregének az azt tisztesen meghaladó orosz sereg ellenében kifejtett példátlan vitézségét tekintve, szabadságharozunk történetének egyik legfényesebb lapját képezi, és ha a személyes gyűlölettel elvakított Görgey, ki a közelből tétlenül és szinte kárörvendve nézte kétségbeesett viadalunkat, segítségünkre siet, a dolgok bizonyára más fordulatot vesznek vala s történelmünk lapjai mentek volna a világosi gyalázattól.

A váci csata után az orosz hadaktól szüntelenül üldözötve, Balassa-Gyarmaton, Losoncban, Rimaszombatban, Rimaszécen, Sajószentpéteren s Tokajon át, szakadatlan menetelés és nélkülözésektől elesigázva augusztus 1-én érkeztünk Hadháza, honnét Görgey parancsára még ugyanaznap este 10 órakor szakadó esőben indultunk el s augusztus 2-án reggeli 5 órakor érkeztünk Debreczen városa alá, hol 6 órakor már csatarendben állottunk.

En mint tüzér a 6 ik, ugynevezett vörös sapkás ütegnél szolgáltam, melyet annak lengyel kapitánya az osztrákoktól hozott át hozzánk s hol rajtam kívül még

két nálamnál fiatalabb gyermekifju szolgált: a 14 éves Szilágyi Béla, a későbbi szinigazgató s a 12 éves Záborszky, egy budavári szabómester fia, kit velem együtt avattak fel tüzérnek a pesti Újépületben. Veszprémi iskolatársaim közül, kik velem együtt esküdtek fel honvédeknek s kik szintén részt vettek a debreczeni csatában, bár nem a tüzérségnél, megemlítem Supka Antal Jeromost a későbbi ciszterci főapátot és Király Jánost, a Pesti Első Hazai Takarékpénztár későbbi első könyvvivőjét, ki a szabadságharez lezajlása után az osztrák hadseregbe soroztatván, az olasz mazzinistákkal való szövetekezés miatt Veronában halálra ítéltetett s a bitófa alatt kegyelmet nyervén, 8 évi várfogságot szenvedett.

Sokat irtak már a honvédtüzér-gyerekekről s bizony bámulatra méltó az a halálmegevetéssel párosult vitézség, az a semmimű veszélytől vissza nem riadó elszántság, de különösen az a rendkívüli fürgeség s ügyesség, melylyel az 1848-49-es honvédtüzérség a többi fegyvernemek fölött kitént, a debreczeni csatában pedig valódi csodákat művelt.

A táborban már napok óta, — amióta ugyanis Rimaszombatban és Rimaszécen

holnapi gyűlés minden nagyobb lelki izgalom nélkül meg fogja szavazni a 17 milliós kölcsönt.

Kuti Zsigmond.

Kuropolitkin katasztrófája.

— augusztus 4.

Az a véres színjáték, amely ott játszódik le a széles keleti csatatéren, döntő jelentőségű fordulóhoz jutott, amely alkalmas arra, hogy súlyosan jobbra vagy balra billentse a hadi szerencse mérlegét.

Az eddigi csatározásokban mindig a japán fél győzött, de azért az egész hadjárat folyamán még nem sikerült a japánoknak olyan csapást mérni az oroszokra, amely döntőnek volna tekinthető a háború kimenetelére nézve. — A kisebb-nagyobb mérközésekben a japán seregek maradtak felül s a muszkát, ahol ostromolták, minden elfoglalt állásból sikeresen kiszorították. Bámulatos az a felsőbbiség, amelyel az eddig számba is alig vett japán faj a háborúban kiemelkedik az orosz kolosszus fölött. De a muszka hadsereg eddig még koránt sincs legyőzve. Nagy csapatvesztéseit sem el nem fogták, sem tönkre nem tették.

A döntő mérközés most küszöbön áll. A háború drámája most éri el legizgalmasabb, legszenzációsabb kifejlődését. Most következik el a gyilkos tragédiában az a jelenet, amelyről az öreg Sarcey azt szokta írni, hogy ez a scène à faire. Ez a jelenet, amelyet meg kell jól csinálni. Mert ezen fordul meg az egész darab sorsa.

A japán hadvezetésnek az a törekvése, hogy a hosszú vonalban (a mandzuriat vasut mentén) álló orosz sereget délről, keletről és északról bekerítse, most már teljes sikerrel biztat. Csak egy pillantást kell vetni a mandzuriat térképre, hogy erről minden laikus ember is meggyőződjék.

Az ilyen háború a világ földrajzi ismereteit is gyarapítja s lehetővé teszi, — hogy eddig soha nem hallott földrajzi nevekről úgy beszéljünk, mintha általánosan ismerteknek volnának tekinthetők.

Kísértsük meg most már vázlatát adni a két ellenséges sereg helyzetének, amint a távirati tudósítások világában jelentkeznek.

A japán sereg négy felől szorongatja az oroszokat. Délről Oku, délkeletről Nodzu, keletről és északkeletről Kuroki nyomul mind közelebb a muszkák főhadállásához, amely a vasut mentén van két ponton: Hajesöngnél délen és Liajangnál északon Legajabban pedig a Niucsvangnál partraszállt negyedik japán sereg a vasuti vonaltól nyugatra vonul előre, hogy ezzel teljessé és tökéletessé tegye a bekerítés műveletét.

Hajesöngnél és Liajangnál áll az orosz hadsereg zöme, a két ponton mégis oly távolságban egymástól, hogy az egyesülés is, a visszavonulás is, nagy nehézségekbe ütközik. Kuropolitkin áll az északi ponton s ő még baj nélkül visszavonulhatna északra Mukden felé, mielőtt Kurokinak sikerül teljesen elzárnia a vissza vonulás útját. De Kuropolitkin ezt nem teheti meg, mert hogyha ő elvonul északra, akkor egészen magára hagyják a Hajesöngnél álló mintegy hatvan ezer főnyi hadsereget, amely ekképen biztos martaléka volna az egyesült japán haderőnek. Vagy megsemmisülne, vagy kénytelen volna kegyelemre megadni magát a japánoknak.

Kuropolitkinnek tehát ott kell maradnia Liajangnál s meg kell ütköznie Kurokival. Ezt a mérközést lehetetlen kikerülnie. Az orosz hadvezetésnek mindenáron be kell várnia Kuroki támadását s lehetőleg visszavernie és föltartóztatnia addig, amíg magához vonja a déli csapatokat, hogy azután velük egyesülve, keresse a visszavonulás lehetőségét.

De Kuroki győzedelmes seregével már közvetlen Liajang előtt áll s a nagy össze-

ütközés már a legközelebbi napokban vagy a legközelebbi órákban megtörténhetik. Ha itt is győznek a japán fegyverek és Kuropatkint visszavetik déli irányban: akkor olyan katasztrófa éri az egész muszka sereget, a minőt Szedán óta nem látott a világ.

Akkor a mandzuriat orosz hadsereg szoros csapdába jut, amelyet nagy műszettel, nagy k tartással és bámulatos hősi tettek egész sorozatával készített számára a japán s amelyből nincs menekülés. Csak a megsemmisülés vagy pedig a — kaptuláció.

Kettős gyilkosság.

— Egy 17 éves suhancz remette. —
augusztus 4.

Temesvár bűnkronikája ismét egy zalmás esettel gyarapodott. Egy emberi mivoltából teljesen kivetkőzött 17 éves suhancz vadállatias kegyetlenséggel ölt meg két embert azért, hogy áldozatait néhány koronájuktól kifosztassa.

A hajmeresztő gyilkosságról az alábbi részleteket jelenti tudósítónk:

A gyárvárosi Barány-utca 17. számú házában lakott Karlovszki Ernő 17 éves dologkerülő cipészszedő az édesanyjával, öz. Karlovszki Evával, aki egy nyug. vasuti fővigyázó özvegye. Az özvegy keserves munka árán tengeti életét, de a lelketlen fiu azért hónapok óta éifsködött édes anyján. Természetes, hogy az anya emiatt sokszor szemrehányást tett dologkerülő fiának, aki azonban rá sem hederített anyja keserves panaszára és tovább is vigan élte napjait.

Mintegy 8 nappal ezelőtt a fiu gazdája elbocsátotta használavehetetlen segédjét, amikor ez elhatározta, hogy anyja egyik barátját, a Tavasz utca 2-ik szám alatt lakó öz. Prohaszka Agnes mosónőt — akitől tudta, hogy néhány forintja van — elteszi láb alól és megrabolja keserves munka árán megtakarított pénzcsékjét.

Tervének végrehajtását az elmúlt éjre tűzte ki. Magához vett egy éles ként baltát, azt kabátja alá rejtette és este ugy fél 11 óra tájban bekopogtatott Prohaszkané lakásába, hol az ajtót egy Bil-

orosz hadiköveteket láttunk jönni-menni a főhadiszállásra — az a gyanu volt elterjedve, hogy Görgey, miután a kormányval összeütközésbe került, áruláson törí a fejét, azt azonban senki sem merészeite föltenni róla, hogy saját véreit, vitéz bajtársait s ezt a legmagyarabb várost prédaul fogja ejteni a bossz muszka hadak zömének.

Vig kedélyiel, hazafias dalok éneklése mellett várjuk tehát az ellenséget, teljesen meg levén győződve, hogy a teit perczében Görgey egyesülni fog velünk, sőt, hogy két tűz közé fogja szorítani a muszkát. Ez volt a seregben elterjedt vélemény és „Rajta vitézek, a harcra derül, riad a hadi trombita jelszava már!” — hangzott a csatadal és harsogtak a Rákóczi-Kossuth és Klapka indulók. És óra-óra után mult, de ellenség nem mutatkozott. Már-már azt hittük, hogy a muszkák másfelé vették útjokat s hogy az nap nem lesz ütközetünk. Tisztjeink egy része a városba ment ebédelni, míg Debreczen lelkes polgársága a sereg ellátásáról gondoskodott, minden háztól tíz ember számára küldvén a táborba a kész ebédet, nem is sejtvén, hogy még ugyanaz nap a muszkák számára lesz kénytelen estebédet főzni.

A táborban riadó éljenekkel fogadták az ebédet hozó debreczeni asszonyokat; jóillatú főztükből azonban még a levest sem bírtuk elfogyasztani. Pontban 12 órakor ugyanis előőrseink száguldva jöt-

tek jelenteni az ellenség közeledését, melyet néhány ágyugolyó is jelzett. Az ételt hozó asszonyok rémulve menekültek a gyilkosgolyók elől s igen valószínű, hogy némelyike meg is sebesült. Mi pedig megkezdtük a tüzelést nagy lelkesedéssel, óriási pusztítást idézvéen elő az orosz lovasság soraiban. Szinte hihetetlennek látszik, hogy hosszú vonalban felállított tüzer-égünk déltől estig az utolsó tölteny fogytig képes volt sakkban tartani a nagy orosz hadsereget. Ágyuzásunk megszüntével azonban az oroszok megrohanták dandárunknak többnyire csak kaszákkal vagy rossz puskákkal fegyverzett jobb szárnyát, melyet hamarosan szét is robbantottak.

Ekkor megkezdődött a visszavonulás, mely a nagyszámú orosz lovasság rohamai daczára a városon keresztül a legnagyobb rendben ment végbe. Utégünk, melynek a csata folyamán csak 1 halottja s 2 sebesültje volt, egy municziós szekérhez jutván a hátvédhez lett beosztva. A városból kikerve, a derecskei uton kapitányunk lemondonyoztatott két ágyut, hogy néhány lövéssel feltartóztassuk az üldöző orosz lovasságot. Sajnálattunkra azonban még töltesre sem maradt időnk, mert egy szakasz kozák vad hu-hu üvöltéssel közeledvén felénk, alig engedett már annyi időt, hogy menekülhessünk. A nagy sietségben és zavarban én leestem az ágyuról s a kerekék alá kerülvén, bal lábamon s jobb karomon

erős zuzódásokat szenvedtem. Ágyúink megmenekültek, de én ott maradtam a csatatéren jó félóránig, mely idő alatt nem egy kozák vagy cserkesz lovas vágatott keresztül rajtam; s csak midőn az orosz lovasság, az üldözéssel felhagyva kisebb csapatokban sőt egyenkint is visszaszállingózott a város felé, szedett fel engem egy jólelkű cserkesz, ki, miután neki jelekkel megmagyaráztam sérült állapotomat, azonnal felvágta eszímamat, minek folytán, bár erősen felduzzadt lábbal, képes voltam felállani. Az emberséges cserkesz, balkaromat nyergéhez kötve, hogy azon támaszkodhassam, lépést kísért engem a város felé. Csakhamar azonban egy vad kozák szilaj vágatással rohant felénk s kísérfőm tiltakozásai daczára lándzsájával két szurást ejtett jobb vállamon. Ezek a szurások azonban nem okoztak nekem annyi fájdalmat, mint azok a borzasztó jelenetek, melyeknek ezen, halottak és sebesültek közt vezető uton tanúja voltam, s melyekből csak néhányat fogok fölemlíteni. A kozák nem tágitott többé melőlem, míg csak a városhoz nem értünk. Mindenekelőtt több útjába akadó tárgyat akasztott a nyakamba: 1 dobót, néhány töltenytáskát s 2 borjut. — Majd pisztolyával agyonlőtt egy 10—12 évesnek látszó parasztfiút, ki a város felől jöve, menekülni igyekezett a vad muszkák elől.

(Folyt köv.)

daru Péter nevű czipészsegéd, a mosónő egyik albérloje nyitotta ki neki. Nem tűnt fel előtök gyanusnak, hogy Karlovszki ilyen későn jött, mert azt hazudta, hogy összeveszett az anyjával és ezért az éjt náluk akarja tölteni. De meg már gyakrabban is hált náluk. Karlovszki látszólag levetkőzött és Blidariu mellé befeküdt az ágyba.

B várta, míg szomszédja elalszik, hat fejszecsapással ártalmatlanná tette. Az asszony a lakója segélykiáltására felébredt, mire a vadállat neki esett és több fejszecsapással szinten leterítette. Az asszony azonban kétségbeesetten védte magát és hosszas viaskodás után sikerült neki támadója kezéből a gyilkos szerszámot kiragadnia, azt kihajította az ablakon, ő maga pedig kiugrott az udvarra. Itt azonban a szenvedett vérvészesség következtében ajultan rogyott össze.

Az irtózatos dulakodás által támasztott zajra a szomszédok felébredtek, de már későn, a bajon segíteni már nem lehetett és közben a gyilkos is megszokott. Azonnal értesítették az esetről a rendőrséget, melynek emberei megjelenvén a helyszínén, szintén már csak a gyilkosság tényét konstatálhatták. A szobában nagy vértócsában Blidariu Péter feküdt, testén hat tátongó sebbel. Két fejszecsapás a fejét hasította keresztül, azonkívül feltétlenül halálos sebei vannak mellén, hátán és hasán. A másik áldozatnak a mellét hasította szét a gyilkos, de ezenkívül még több sebet ejtett rajta.

A helyszíni szemle megtartása után a súlyosan sebeültet a mentők a közközházba szállították. Az orvosok véleménye szerint aligha érik meg a reggelt. A rendőrség ezek után a gyilkos kézrekerítésén fáradozott, amire azonban nem volt szükség, mert a gyilkos még éjjel előtt iszonyu lelkiismereti furdalásoktól kínózva, önként jelentkezett Szladek Károly inspekcziós rendőrbiztosnál, aki nyomban kihallgatta és kihallgatása után előzetes letartóztatásba helyezte.

A gyilkos elmonda, hogy a kettős gyilkosság elkövetése után már nem volt annyi ideje, hogy áldozatainak pénzét ellopja és lelkiismeretfurdalásai miatt, öngyilkossági szándékkal, a Begába vetette magát. A víz azonban olyan sekély volt, hogy nem tehetett magában kárt. Ezután hazament, átöltözött és önként jött jelentkezni.

Kihallgatása után bekísérték a kir. törvényszéki fogházba.

Nyári predikáció a társadalomról.

— augusztus 4.

Való dolog és szomorú, hogy nekünk a szó nemes értelmében társadalmi életünk nincs.

Hasonlók vagyunk az oldott kévéhez. Nem tart össze bennünket az a kapocs, melynek neve: szeretet.

Egy jó, nemes irányú és egymást megértő társadalmi életre pedig nagy szükségünk volna. Nem csak azért, mert ez nélkülözhetetlen eszköz a művelődésre, föntartván a szellem rugékonyságát, hanem azért is, mivel egy jól szervezett és kölcsönös megbecsülés aranyzávaló összekötött társadalom a közügyekre nézve is áldásos munkát végezhet. Egy összetartó társadalom egymást támogatja a közös célok elérésében, míg a széthuzás mellett a legnemesebb szándék is sirba hanyatlik.

Ez a társadalmi széthuzás, fájdalom, hazánk minden vonalán tapasztalható és érezhető. Társas életünk fénytelen és hideg. Nélkülözi azt a melegséget és őszinteséget,

mely tartós fényt ad az egymással való érintkezésnek. Konvencionális udvariasság van szavunkban, tettünkben egyaránt.

Szinesnek, fényesnek és mindenkéltől tisztának kell lenni annak a légkörnek, melynek hivatása az, hogy benne a társasélet virágai kifejlődjenek.

E tiszta levegő nélkül csakhamar unottá válik a kör, melybe járunk és a jóleső érzés helyett lelkünkben szuró tövisel hagyjuk oda az összejöveteleket, a legtöbbször azon elhatározással, hogy lassan-lassan visszavonulunk vagy a magányba, vagy egy újabb kör alkotására teszünk kísérletet.

Egy szó, melyet nem hangsúlyozott valaki, vagy nem jól értett meg egyik-másik, egy gunyos tekintet, mely a sima arcon végig siklott, de amely szívünket érte, képes elidegeníteni a legjobb barátokat egymástól. Egy kis szóbeszéd, kőszá hírek bizalmas továbbadása, olyan veszedelmeket és viharokat támaszt, melyet nem képes lecsillapítani a kimagyarázás és közbenjárás.

Nem értek én a társas élet alatt három napi előkészülettel rendezett uzsonnákat, melyeken a legtöbbször csak az anyag telik el az asszonyi ügyesség produktumaival, hanem azt a nemes, föl-emelő, bizalmas, de nem bizalmaskodó, őszine, szeretettel járó érintkezést, mely közelebb hozza érzésben és gondolkodásban társadalmunk különböző rétegű, de egyenlő műveltségű elemeit. E tekintetben a magyar urasszonyok sokat tehetnének.

Szellemükkel kedvességükkel és a női lélek utólréhetetlen bájával egy újabb társadalmi életet teremthetnének. Kevesebb pompa, izléses egyszerűség, több önismeret és kevesebb bíráskodás. Ne a társadalmi állás legyen ajánlólevél a társaságba, hanem a lélek műveltsége és a női szív nemes tisztasága, erénye. Mert a társaságnak fényt csak az a nő adhat, kiről nem beszélnek.

Döntsük le a legtöbbször csak a hiúságunk által emelt válas falakat, hódoljunk meg a szellem előtt és ne bálványozzuk sem magunkban, sem embertársunkban a muló javakat. A valódi műveltség a lelkén nem hermelinprémet és brüsszeli csipkét hord, hanem szivnemesiséget. Ez előtt hajoljunk meg. A többi csak sallang, jó, ha van, de nem szükséges feltétlenül. A jó modor és egymás lelki értékének megbecsülése legyen a vezetőnk, a szeretet szövetségünk és akkor társadalmi életünk nem lesz hideg, fénytelen és hamar föl bomló, hanem verőfényes kedves és művelő!

NAPI HIREK.

A holnapi közgyűlés.

— A 17 milliós nagy kölcsön. —

Rendkívül fontos, a város minden lakosát a legközelebből érdeklő ügy, a 17 milliós nagy kölcsön felvétele, képezi a holnap délután tartandó városi közgyűlés főtárgyát. Joggal kívánhatja tehát a lakosság minden egyes törvényhatósági bizottsági tagtól, hogy ott megjelenjen és véleményét vagy megszavazatát a város fejlődésének és a lakosság igényeinek jól felfogott érdekében

legjobb meggyőződése szerint leadja. Itt közös érdekről van szó, amely minden válaszfalat félretol.

Amint ezt lapunk világosan kifejtette, az Osztrák-Magyar-Bank 17 millió korona összegig hajlandó a városnak kölcsönt nyújtani a lehető legelőnyösebb feltételek mellett. A felett a jog- és pénzügyi bizottság minden tagja megegyezett, hogy a mai pénzügyviszonyok mellett kedvezőbb feltételek el nem érhetőek. Ez az oldala az ügyletnek tehát vitát sem igen fog provokálni.

Ellenben kell, hogy a legszigorúbb megbirálásnak vessék alá azt a kérdést, hogy mennyi pénz kell és mikor kell?

Három osztályba sorozható a szükséglet.

Mintegy 9 millió kell arra, hogy régi tartozásokat konvertáljanak. Miután ez a konverzió kamat megtakarítást eredményez, felesleges kiemelni, hogy ennek megszavazása csakis haszonnal járhat.

A második osztályba tartoznak a szükségletek, amelyeket a közgyűlés már megszavazott. Ezek: a felekezeti iskolasegélyek, a siketnéma intézet támogatása, az ispotályi lapos kibővítése, a sámsóni vasut kiépítése, a csapatkórház, a női klinika és a közös lovassági laktanya raktárbővítése. — Ezekre összesen 1 millió 600,000 korona kell, — a melynek megszavazása alól szintén nem lehet kitérni, mert nincs más fedezet és csak kölcsönből kell azokra a pénzt előteremteni.

A harmadik osztályba tartoznak azok az intézmények, amelyekre a város méltó fejlesztése érdekében szintén szükség van.

Ilyen a vízvezeték, csatornázás, kövezések, új városháza, kulturpalota, temetőrendezés, kórházkibővítés, gazdas. ismétlő iskola, iparoktatás, jéggyárbővítés, vágóhidrendezés, katonabeszállásolás megváltása stb. Ezekre mintegy 5 millió korona kellene.

Ezeknek a megszavazását mérlegelje meg a közgyűlés. Számoljon mindenki azzal, hogy ez milyen új terhet ró a lakosságra. De számoljon azzal is, hogy milyen kárpótlást és előnyöket kap ezért közegészségi, közrendészeti és kösművelődési téren. Ne csak saját maga érdekét nézze minden egyes — szavazó, hanem a lakosság összeségének az érdekeit és ilyen szempontból bíráljon.

— Kiss Aron uton. Kiss Aron ev. ref. püspök ma hajnalban három heti tartózkodásra Szatmár megyébe utazott.

— Dr. Bakonyi Samu, városunk II. kerületének országos képviselője aligha fog résztvehetni a holnapi városi közgyűlésen. A képviselőházban a honvédelmi miniszeri tárca költségvetésének általános vitájában, valamint az új katonai alapítványi helyek kérdésében

dr. Bakonyi Samut bizta meg a függetlenségi párt álláspontjának kifejtésével. — Minthogy pedig az igazságügyi tárca költségvetési vitája várakozáson felül hosszabbra nyúlt és emiatt a Bakonyi beszédének ideje is későbbre maradt, nem valószínű, hogy a holnapi közgyűlésre Debreczenbe jöhet.

— **A főispán itthon.** Domahidy Elemér főispán ma délután a bikszádi fürdőből hazaérkezett és a holnapi városi közgyűlésen elnökölni fog.

— **A debreczeni nagykállói vasut.** A debreczeni—nagykállói vasut ügye ma ismét szóba került a tanácson. A vasut engedményese: Gaál András — mint már jeleztük — kérvényt adott be a városhoz, melyben tudatja, hogy a vasut építését hajlandó megkezdeni, de ezt csak úgy teheti, ha a város a megszavazott 200,000 korona segélyt folyósítja. — A tanács ma tartott ülésén a kérelmet elutasította, azt mondva, hogy a vasut építésére ezideig még semmi biztosíték nincs, továbbá a feltételek sem tartottak be, miért is a tanács a megszavazott 200,000 koronát nem adja ki és eziránt a közgyűlésnek sem tesz előterjesztést.

— **A méntelep csatornázása és világitása.** A méntelep parancsnoksága megkereste a tanácsot, hogy lássa el csatornával a méntelepét és az oda vezető utat világitassa ki. A tanács a kérelem teljesítését indokoltan találta és megbizta a főmérnököt, készítse el a költségvetést, mennyibe kerül a csatornázás és egyben megbizta a légszuszogató igazgatóját is, hogy a Hortobágy malomtól a méntelepig a világitást foganatosítsa.

— **Faragó Ödön esküvője.** A debreczeni szintársulat jeles művésze, a közönség kedvelt tagja, Faragó Ödön ma d. e. 10 órakor lépett házasságra Oelberg Jolán kislánnyal. Az egybekelés szűk családi körben ment végbe. A fiatal pár csak polgári házasságot kötött, melyet Járossy Lajos h. anyakönyvvezető végzett. Tanúként Szombathelyi József földbirtokos és Komjáthy János igazgató szerepeltek. Az ifjú pár a déli vonattal Máramaroszigetre utazott.

— **Botrány a Gotterhalte miatt.** Megint tüntetés volt az osztrák nótá ellen Szabadkán. Csath Lajos magyar királyi honvédezedes temetésén a m. kir. honvédeknek eljátszotta a Gotterhaltét. Természetes, hogy a nagyszámú közönség, mely Csath Lajost kikísérte utolsó útjára, élénken tiltakozott e merénylet ellen és nemtetszésének tütyöléssel, kiabálással, abcuzogással adott kifejezést, mire a nótát leintették. — Ideje lenne már ilyen botrányokat nem provokálni.

— **Dalmy László meghalt.** Nem váratlanul jött, de azért mégis az egész városban osztatlan, általános és igazi részvétet keltett Dalmy László földbirtokos halála. Tisztelet, becsület és mindenek fölött ösmerőseinek, barátainak végtelen szeretete környezte egész életén át. A férfi szépségnek valódi ideálja volt a még pár év előtt életerős, daliás férfi. Tagja volt a Hajdu vármegye törvényhatósági bizottságának és mint ilyen tevékeny részt vett a vármegye közügyeiben. Sokat áldozott a jótékonykodás oltárán. Az ő jótékony, nemes szíve mindenütt ott volt, ahol hazafias célokról volt szó, vagy ahol a könnyeket kellett felszárítani. Leginkább gazdálkodásának élt és szabad idejét jóbarátai társaságában töltötte,

kiknek végtelen örömet okozott, ha közük ment, mert őszinteségével, kedves, lebilincselő modorával és kitűnő kedélyével felvillanyozta az egész társaságot. Két év előtt gyilkos, sorvasztó betegség, a tüdővész támadta meg. Délvidékre utazott enyhülést keresni, majd onnan visszatérve Tátrafüredre ment, de sem a délvidéken, sem a Tátrában nem talált gyógyírt sorvasztó betegségére. A tavasszal jött haza Debreczenbe, de már akkor a pár év előtt még daliás alakja eltűnt, összeesett, a kór emésztette folyton. Nem sokáig járkált, betegsége párnap múlva ágyba döntötte s azóta szerető hozzátartozói spólták nagy gondnal. Napról napra fogyott, de hatalmas szervezete valóságos élethalál harcát vívott gyilkos betegségével és végül is a halál erősebb volt és ma reggel 49 éves korában megváltotta szenvedéseitől. Temetése szombathatán 5 órakor lesz a Szent-Anna-uteza 23 sz. alatti lakásáról. Az elhunytat a kiterjedt, előkelő rokonságán kívül Debreczen város társadalmának szinte részvéte kíséri utolsó útjára.

— **Az augusztusi országos vásár.** A mezőrendőrkapitányság az augusztusi országos vásárra vonatkozólag a következő hirdetést teszi közzé: Debreczen szab. kir. város rendőrkapitánysága részéről közhírre tétetik, hogy Debreczen szab. kir. város határa az állategészségügyi zárlat alól feloldatván, a folyó évi Nagy-boldogasszony-napi vásár a következő napokra tartatik meg: augusztus 8—9 én, hétfőn, kedden és 10 én, szerdán: bőr-, gyapju-, méz-, dió stb., továbbá toll-, iparcikk-, gabona- és terményvásár. Augusztus 11—12-én, csütörtökön és pénteken: juhvásár. Augusztus 13—14 én, szombat, vasárnap: sertésvásár. Aug. 14—15-én, vasárnap, hétfőn: lóvásár. Aug. 15—16-án, hétfőn, kedden: szarvasmarhavásár.

— **Adler Farkasné meghalt.** Csak még néhány hete, hogy Adler Farkas és neje szül. Fisch Eszter, a jótékonyaságról ismert nagytekintélyű házaspár hajduszoboszlói házukban zavartalanul boldog házasságuk napjának hatvanadik évfordulóját ünnepelték. A gyémántlakadalom alkalmából az agg házaspárt szeretetteljes, őszinte óvázezőkkel halmozták el és mindenki szívből kívánta, hogy a jubiláris pár még sokáig boldogítsa egymást. De a kifürkészhetetlen Gongviselés másképp akarta. A gyémántlakadalom derűs ünnepélyét a temetés gyászos ünnepélye követi. Adler Farkas a halál megfosztotta hiteltársától, a társadalmat egy nagyon tiszteletráméltó, nemes lelkű, jószívű matróntól. Adler Farkasné szül. Fisch Eszter e hó 2 án áldásos életének 82-ik évében végelgyengülés következtében meghalt. Halála mélyen megrendítette nemcsak a város de az egész vármegye közönségét, amely ismerte és becsülte az elhunyt urnót. A borzasztó csapás legmélyebben sújtja a magára maradt agg férjet, négy fiát és két leányát, számos unokát és dédunokát. Az elhunytban Acsády Ignác dr. történetíró, a Magyar Tudományos Akadémia tagja, Acsády Jenő a kereskedelmi miniszteriumban működő kir. főmérnök és Adler Samu, hajduszoboszló takarékpénztári igazgató, jó édes anyjukat gyászolják. Debreczenben mintegy 30 közeli rokont érint a gyászos eset. Temetése ma délután ment végbe óriási részvét mellett.

— **Megszökött debreczeni kereskedők.** Tegnap részletesen megírtuk, hogy Deutsch Sámuel és Kirschner Frigyes terménykereskedők 9400 korona elsikkasztott pénzzel Amerika felé vették útjukat. A károsult cég képviselőjében Freund Jenő dr. ügyvéd megtette a feljelentést a szökevények ellen. A rendőrség a szélrózsa minden irá-

nyába táviratokat menesztett, mely sikerrel is járt. A megszőkött kereskedőket tegnap épen akkor, mikor hajóra akartak szállani, Hamburgban elfogták. A szökevényeknél 7000 márka volt. A rendőrség megtette az intézkedéseket hazahozataluk iránt.

— **Kinevezések.** A belügyminiszter a püspökladányi anyakönyvi kerületbe Eötvös Sándor közszéki főjegyzőt anyakönyvvezetővé, a hajdunánási anyakönyvi kerületbe pedig Hegedüs Géza alrendőrkapitányt anyakönyvvezető helyettesé nevezte ki, és Eötvös Sándort a házassági anyakönyvvezetésével és a házasságkötésnél való közreműködéssel is megbizta.

— **A főkapitány a kisvonal ellen.** Végh Gyula főkapitány tegnap ártírt a rendőrség bűnügyi osztályához, hogy nyomozza ki, miképpen engedte meg a helyi kisvasut igazgatósága azt, hogy tegnapelőtt, kedden táherkocsikat szállított a vasut a városon keresztül, holott kedden a táherkocsi közlekedés szabályrendeletileg meg van tiltva. Ideje volt már a helyi vasut visszaéléseit meggátolni és figyelmeztetni a várossal kötött szerződés pontos betartására.

— **Sikkasztó szociálista agitátor.** A nagyváradai rendőrség — mint tudósítók jelentik — letartóztatta Nagy Lajos volt eszmadialeányt, a nagyváradai szociálisták nagyhangú vezérét. Nagy Lajos a földművesek szakegyületében mint titkár szerepelt s ezen üdvös működése közben, amíg a munkásokat a sztrájkra tüzelte, elkezelte a szakegyelet pénzeinek egy részét. A könyveket a szociálista-párt és a szakegyelet 2—2 tagja vizsgálta meg a minap s mintegy 500 korona hiányt találtak. Erre a földművelők szakegyulete gyűlést tartott s ott egyszerűen letették az eayveszező titkárt; a szociálisták szintén kiközösítették, mert a sikkasztáson kívül még azzal is gyanúsítják, hogy állandóan aláru ta a rendőrségnek a szociálisták belső titkait. Ime, egy disz típusa a szociálista agitátoroknak, aki a szegény munkásokat bujtoztatásával nemcsak félrevezette, hanem a nyakukon élkösködött, hanem be is csapta őket.

— **A viharágyu áldozatai.** Borzalmas szerencsétlenség történt a hevesmegyei Kovácsi pusztán, melynek határában két viharágyu van, egyik a laposdűlőn, a másik a hegytetőn. Tegnapelőtt sötét viharfelhők gyülekeztek a hegyek fölött, fenyegetve a szőlőt s gyümölcsöt egyaránt. Lent a dűlőben működésbe hozták erre a viharágyut s ugyanazt akarták tenni a fentivel Kóvér György és Mártha Mihály pásztorkok. — Azonban a hegytetőn levő „felhőző” egyszerűen egy nagy csattanást hallatott s többet nem szólt meg. Közben az eső megeredt. Ennek elől tával a tetőn levő viharágyut szétrobbantva, a két pásztort pedig vértócsában, holtan találták meg az arra járó emberek. Mi okozta a robbanást, nem tudják. Valószínűen rosszul gyújtották meg a gyújtóanyagot, mely így lefelé robbant, szétvetette az ágyut s a szerterepülő szilánkok ölték meg a két szerencsétlen pásztort.

— **Csecsemő a bika szarván.** Kis-Zomborban a község gulyájából hétfőn kitért egy felbőszült bika s nekivágott a mezőnek. N.-Béba közelében a földeken dolgozó munkások és munkásasszonyok ijedten menekültek előle. Eközben a bika szarvaira tüzött valami batyufélélt. Az asszonyok sorából kétségbeesett sikoltással ugrott fel az egyik, aki úgy parasztosan néhány hetes csecsemőjét batyuba kötötte s mig dolgozott, a kukoriczás szélére tette le. A munkások üldözőbe vették a bikát s vagy 8 kilométernyire rohantak utána, amikor a bika a csecsemőt felobta a szarváról. Félőrülten futott gyermekéhez az anya s végtelen örömmel látta azután,

hogy az apróságnak egy kis ütődésen kívül egyéb baja nem esett. A megvadut bikát a harmadik határban fülölték le.

— **Agyonverte a kis pajtását.** Pilek Mihály 11 éves gyermek még az iskolaév folyamán összetűzött Komara János hasonlókorú társával s ez időtől kezdve a két gyermek egymást gyűlölte. Most a szünidőben a mezőn találkozott a két haragos, ahol Pilek dühében végzetes tette ragadtatta magát. Neki ment Komarának, földre tette s egy kővel addig verte fejét, míg mozgott. Este akadtak rá a mezei munkások, ezek hazavitték a gyermeket szüleihez. Eszméletre tért s megnevezte a gyilkosát, de életben maradásához nincs remény.

— **Az orosházai Kossuth-szobor.** A közel napokban megkezdik a Kossuth-szobor alapozását és felállítását. A szobor már készen áll és szónokló helyzetben ábrázolja Kossuthot. A talpzat négy oldalát reliefek díszítik. Ezek egyike a szószeréken beszélő Kossuthot, a második a bevonuló katonák búcsúját, a harmadik pedig a honvédek ágyurohamát ábrázolja. A negyedik domborművön Veres József országgyűlési képviselő megáldja Kossuth hamvait a ravatalon. A szoborleplezés az ősz elején lesz.

— **Az Alföld ereje.** A gémeskutak és a mosolygó rónák világa fölé kiterjeszti karjait az enyészet. Hol virágos buzakalászik ringanak a napsugárban, a nagy, kenyértermő Kannaán, sivar pusztasággá fog változni, legalább így jövendölte egy kecskeméti földrajztudós, aki a napokban számolt be utazásáról és flammarióni jövőbelátással tárja elénk az Alföld jövőjét. Ugy mondja, hogy a föld ki van zsákmányolva, tönkretette az emberek kapzsisága és a rabiogazdálkodás. A moesaras, őseréjű föld, amely százszoros kamattal fizette a beléje vetett buzamagot, kimerült: táplálóereje fogyóban van és amint kimerülnek a legdusabb aranybányák is, úgy pusztul el a föld. Alföld kenyértermő kénysége is. Petőfi Kis-Kunságában ma a terméketlen szik uralkodik. Ahova mennyei gyönyörűséggel telepedtek le József császár svábbjai, a Duna-Tisza köz kies világa sem a már, ami régen volt. S ha még a messze távolban van is az idő, hogy a tiszamenti virágos rónaság a turkoman sivatag sötét takaróját öltse magára, mégis szomorúan hangzik a földrajztudós tanácsa, aki a föld kimerülését tanácsolja az Alföld kenyértermő erejének megóvása érdekében.

— **A hadgyakorlatok.** Mint már ismételtelen jelentettük, ez évben Magyarországon nem tartanak nagyobb szabású hadgyakorlatot és a Csehország nyugati részében tartandó ily hadgyakorlaton magyar csapatok nem vesznek részt. De a hadgyakorlatok fővezetősége, mint félhivatalosan jelentik, alkalmasint az idén is gondoskodik arról, hogy a honvédsapatoknál szolgáló vezérkari tisztek részint mint döntőbírák, részint mint ezek segédei és mint haditudósítók nagyobb számban vegyenek részt a hadgyakorlaton.

— **A XIX. század háborúiból.** Egy francia tudós összeállította a letűnt évszázad háborúiban elesettek statisztikáját. Összesen tizennégy millió ember halt meg háborúban. Napoleon hadjáratai vezetnek nyolcz millió áldozattal. A krími háborúban 800,000, az olasz háborúban ugyanannyi, az északamerikai polgárháborúban 500,000, a porosz háborúkban összesen 800,000, az orosz-török háborúban 400,000, a délamerikai polgárháborúkban 500,000 és a különböző gyarmati expedíciókban, Indiában, Tonkinban, Déláfrrikában, Mexikóban összesen három millió ember esett el. Az új század, úgy látszik, nem akar elma-

radni a régi mögött. A kezdete legalább erre vall.

— **Miért vásárol mindenki szivesen Mentze Henrik ujdonságok árúházában?** (Piacz és Szent-Anna-utca sarkán.) Mert ott kivétel nélkül csakis a legjobb minőségű áruk kaphatók; az olcsó szabott ár minden darab árun látható, a vevő közönség pedig igen előzékeny és pontos kiszolgáltatásban részesül.

— **Letzter József fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterme Piacz-utca 44., dr. Ujfaluassy-ház. Állandó fényképképzés a műterem kapubejáratalán levő kirakatokban.**

TAVIRATOK.

— A „Debreczen“ eredeti távirata. —

A képviselőház ülése.

Budapest, augusztus 4.

A képviselőház mai ülésén tárgyalta az igazságügyi tárca költségvetését.

Nessi Pál a bírák anyagi helyzetének javítását szorgalmazza. Az esküdtzéki intézményt védi.

Rohonyi Gyula előadó rámutat arra az óriási haladásra, amelyet az igazságügy terén elértünk.

Plósz Sándor igazságügyminiszter hosszú, tartalmas beszédben válaszolt a felhangzott felszólalásokra. **Az obstrukciót okolja azért, hogy a polgári perrendtartásra vonatkozó törvényjavaslatot eddig nem tárgyalhatták.**

A betétyszerkesztés csak rövid idő kérdése. A maga részéről nem pihent és számos üdvös reform kidolgozásával készen lett, amelyeket a Ház elé fog terjeszteni. Az utóbbi években tárczája keretében olyan óriási a haladás amelyet nem is lehetett remélni.

Az igazságügyminiszter azzal az általános helyesléssel fogadott kijelentéssel végezte beszédét, hogy **az esküdtzéki intézményt változatlanul fentartja.**

Bizony Akos visszavonja az esküdtzékekre vonatkozó határozati javaslatát.

A Ház az igazságügyi tárca költségvetését általánosságban elfogadta.

A részleteknél Zboray és Vison-tay szólaltak fel.

Nagy jégverés.

Hajduböszörmény, augusztus 4. Városunkban zivatar dühöngött nagy jégesővel, amely a szőlőkben jelentékeny kárt okozott.

Különös öngyilkosság.

Eszék, augusztus 4. Egy Handler nevezetű intelligens 19 éves ifju feltűnő módon vetett véget életének. Testvéröccsének, aki 12 éves, fegyvert adott kezébe és biztatta, hogy lőjjön ő reá, mert vaktöltés van benne. Ez ismétlődött háromszor. **Negyedszer éles töltést tett bele és szívére irányoztatta a fegyver csövét.** A kis fiu újra lőtt

és bátyját szíven találta, aki rögtön meghalt. Hogy a fiatal ember miért unta meg életét, azt nem tudják.

Hirtelen halál.

Hajduböszörmény, augusztus 4. A köztisztviselői álló Dobó család egyik tagja ifj. Dobó Sándor ma délelőtt, minden előző baj nélkül, hirtelen összerogyott és meghalt. A halál okát még nem állapították meg. A részvét általános.

Tűz az aranybányák közt.

Körmöczbánya, augusztus 4. Ma délelőtt a 7. számú zuzóban tűz ütött ki. A közeli erdőség nagy veszélyben forgott. A tűzoltóknak sikerült a tüzet eloltani.

Budapesti árutözsde.

A „Debreczen“ távirati tudósítása.

Vélemény vásárlások.

— aug. 4.

Buza októberre	10 60 —.—
Buza 1905 áprilisra	10 00 —.—
Tengeri októberre	8 28—8 29
Zab októberre	7 28—7 29

IRODALOM.

Esztétika.

Folyik a nagy vizsga javában A felső leányiskolában;

S egy barna kis lány — szeme nap- [sugarból],
Nem tud felelni az esztétikából.

Gyönyörű kis fejét butácskán Lehajtja, mondhatatlan árván.
S mindhasztalan faggatja a tanárja:
Hogy mi a szépek „meghatározása?”

Pirulva, hogy ott áll szegényke:
Ez a világnak legszebb képe.
A szépet ennél soha, senki hübben
Nem „határozta“ még meg gyönyörűbben!

S míg a szekundáját bejegyzik:
A termen át — nekem úgy tetszik, —
Kaczagó, vig tündérek szálldogálnak,
— S a kis számarra rózsákat dobálnak!

Szabolcska Mihály.

Büvösrejtvényt, számrejtvényt, tréfa rejtvényt tartalmaz az „Érdekes Könyvtár“ szépirodalmi folyóirat augusztusi füzet, mely rejtvények minden egyes megfejtője kivétel nélkül, könyvjutalmat nyer. Tartalmaz a folyóirat kitűnő elbeszéléseket, pompás novellákat a legjobb hazai és külföldi írók tollából. — Előfizetési ára negyedére 1 korona. Mutatványszámot ingyen és bérmentve küld az „Érdekes Könyvtár“ kiadóhivatala, V. Kálmán-utca 2.

SZÍNHÁZ.

Sarkadi a debreczeni színház tagja. A Bika Mulató közönségének általános tetszését vívta ki az ott működő énekes- és jellem komikus: Sarkadi Vilmos, úgy hogy felhívták az ötletes, tehetséges fiatal komikusra a debreczeni színház jövendőbeli igazgatójának figyelmét is. Zilahy

a külföldről importált gépek szerkezet és anyag tekintetében a hazaiakat felülmúlják és bebizonyította, hogy, ellenkezőleg, a magyar ipar termékei jogosan állíthatók az idegenekkel egy sorba, miáltal közelebb jutott azon kifizetőt czéljához és ma már könnyebben esik az eddig elfogult gazdakörökben is az idegen gyártmányokkal szemben a versenyt sikerrel felvenni és ezen sikerek által nem csupán a hazai iparnak szerezte meg a tiszteletet és pártfogást hanem hozzájárult ahhoz is, hogy az egész magyar ipar iránt a kellő bizalom megszilárdíttassék. Ez pedig oly munka, mely osztatlan tiszteletet érdemel meg mindenkítől.

Mult hóban jelent meg az „Agraria“ első képes nagy árjegyzéke (ingyen kiadás) díszes kiállításban, mely a gazdaságban szükséges összes gépeket és cikkeket magában foglalja. Ezen kiváló szakmunka gazdaságok részére nélkülözhetetlen tanácsadó, egyúttal a magyar gépinar előrehaladottságának hü tükrö. Az „Agraria“ irodái: Budapest, V. ker. Váci-ut 2. szám alatt vannak.

CSARNOK.

Három anyós.

Irta: Sziklay János.

Vasárnap délután, amíg Dániel nem ment a kaszinóba, el-elüldögéltek az ebédlőasztal mellett. Csak egy cseppenkint bugygyant ki belőlük egy szó... ühm, hujja, bizony...

— A Karolin...

— Szegény Karolin...

— Megrzem a boltban is, hogy nincsen.

— Hiszen alig járhatott le az utolsó hónapokban.

— De azelőtt. Még is csak más volt az! Hujja!

— Bizony az üzletben kellene asszony!

— Asszony! Hm, hm.

— Az, az.

— Bizony fiam uram, én nem haragudnék, ha megházasodnék.

— Ugyan!

— A házat csak elvezetem. De az üzlet!

— Ej, nem is gondolok rá.

Pedig már is gondolt. Ma nem is ment a kaszinóba, hanem messzebb, a Cserháton lakó Sármányékhoz. Ott piros rózsá nyílik a kertben: a Sármányné Terkája. Nem olyan filigrán teremtés, mint a Karolin volt. Nem is fiatal már. Egy kissé rátartós, kikoszorazott három kérőt. Igaz, hogy mindenik szerette volna elemelni talán inkább mellőle, mint vele a négyezer forintját is, ami a megyei takarékpénztárban fekszik. Pörge Dániel is perzselődött már a leány kemény, fekete szemétől és valami titokzatos érzés fojtotta el a szavát, amikor a padlórengető lépteivel belépett a szobába a czédrus magasságu és vaskosságu deli kisasszony; de emlékezvén a kikoszorazottakra, nem mertte volna elképzelni, hogy ő rá vetett volna szemet az okos mamával egyetemben, aki nem tartotta rossz cserének a négyezer forintot a negyvenezért, ha mindjárt özvegyember ül is rajta nyomtatéknak. Negyvenezerre, legalább is ennyire becsülték Dániel vagyonát. Hát még az üzlet! Az az aranybánya!

Két-három vasárnap ismételte látogatását a szívesen fogadott Dániel. Tisztában volt magával, de csak magával. Hiszen azért szedegette ki olyan furfangosan az anyósából: nem lenne-e kifogása a második asszony ellen. Jussa különben nem lenne az ellenvetésre, hanem Dániel ur jó lélek, nem szavajátszó, örök kenyeret ígért a mamának, hát nem akarná elviselni azt a szemrehányást, hogy kizavarta öregsége menedékhelyéről.

Hanem, hogy tudassa szíve választójával — mert igazán tetszik neki az a czédrus vastagságu tündér — hogy az ölelés helyett az utcára ne lódítsa erős karjaival?

Kisegítette megint a mama. Lám, milyen hasznos jószágok a szükség pillanatában azok a mamák!

— Kedves Pörge ur — mondta neki a harmadik vasárnap Terka mamája — mondja meg komolyan, minek köszönhetjük látogatását?

Az asszony volt akkora, mint leánya, de legalább is kétszer kerekesebb; tehát tekintélyes jelenség. Fenyegető tömegessége megdermesztette a vért Dánielben. De határozottan imponált neki. Mint később is emlegette, az erő az érzék. Ebben a pillanatban azonban úgy látszik, nagyon összelapult az esze a női tömeg súlyos pillantása alatt. Olyan volt ez az asszony mint a lapos oldalára felállított kavicszó henger. Annnyiban is hasonlatos volt hozzá, hogy nyikorgott a hangja, akár a baka trombita tizenöt fokos hidegben.

— Mondja meg — folytatta az asszony — komoly-e a szándéka leányommal, vagy sem? Mert én csak annak a látogatását tűröm, aki komoly szándékkal közeledik, más előtt kinyitom az ajtót. Érti, kinyitom. Ehez szabja vizitelési szándékát. Feleljen.

Amire persze az felelte Dániel, hogy egészen alárendeli magát a kisasszony ítéletének.

Igy vitt a házhoz második asszonyt Pörge Dániel.

Nem merem ráfogni, de valószínűleg nagyon megkönnyebbült, amikor a természet különös rendje szerint ezt a derék, egészséges virágbokrot is megölte a halál fagyos szele. Pedig azt hitte, legalább is száz évvel éli túl ez az egészségtől kicsattanó arczu nő. Mindegy ez a halál angyalának. Vékony harang, vastag harang mind bucsuztat az bennünket.

Amíg a második asszony élt, a kántorné nem avatkozott a ház dolgába. A ház egyik végében ő lakott, a másik vége Terka mamája. De most hogy megszakadt a feleség uralma: mindegyik fellépett a trónköveteléssel.

Az első hivatközöttösi jogára, a másik meg a ma erejére, no meg arra, hogy neki több jussa van hozzá, mert kis pénzt is fektetett az üzletbe. Követelte magának a konyhát, a kamarát, azonképpen az első is. Dániel megpróbálta, hogy egyezséget tegyen köztük. Menjen az egyik az üzletbe, a másik maradjon a konyhán. De ebbe egyik sem akart belenyugodni.

A Terka mamája azt felelte, hogy ő nem ülhet napestig mozdulatlanul a kasszában, mert akkor megüti a guta. (És erre nem merete kiszalasztani a száján Pörge ur a maga külön megjegyzését.) Karolina anyja meg azért nem mehet a boltba, mert ott nagy a légvonal, megszakad a feje, megdagad a reumás lába.

Vége úgy döntötte el a vitás kérdést Dániel ur, hogy rábeszélte őket a hetes rendszerre.

Ekkor tört ki csak a viszály a két jóindulatu asszony között!

Terka mama jó zsírosan főzött. Hizzék szegény fiamuram. Olyan ösztövé, mint a telegráf pózna. Lezsarolja magát a sok munkával. Pótolni kell a fogyasztást. — Nem engedheti meg, hogy ezt a jó embert megüsse a guta. Ez a fondorkodó vastag asszony bizonyosan az örökségre áhítozik. Azért is soványan fűz.

Erre meg nem dohogni, de csatoráznai kezdett a második. Hiszen agyonkoplaltatja azt az embert. Vagy éppen ő ellene agyarkodik az a nyápicz, csupa gunyból soványító kurára akarja kényszeríteni? A Bakonyban lakunk, nem Marienbadban.

Ha hüvös volt a reggel, amikor Pörge a boltba ment, rászólt a kántorné:

— Fiam uram, vegye föl a kabátot. Huncfut a tavaszi reggel. Meg ne hűljön az Istenért. Uralkodik az influenza.

— Vesse le a kabátot! — Nem jó az embernek magát elkényeztetni; az első szél-
lengyintés megöli.

(Folyt. köv.)

Meg augusztus hó 20-ig!

Szőnyegraktárunk áthelyezése miatt az összes ott lévő árukat leszállítottuk

Különös olcsó alkalmivétel képen ajánlunk:

Több száz drb. szőnyegmaradékot féláron.

Visszamaradt függönyöket féláron.

Butorszövet maradékokat féláron.

Egyes ág- és asztalterítőket féláron.

Visszamaradt valódi Smyrna szőnyegek féláron.

Bosznay J. és Társa

szőnyegháza, Kossuth-utca 11.

Meg augusztus hó 20-ig!

Hajdusági
bajuszpedró.

Védjegy.

Szep bajusz

nyerhető a hasas Hajdusági bajuszpedró használata által mely legjobb az összes bajuszpedró készítmények között. A bajuszt nem töri, nem tépi, mindég szép állásban tartja és soha sem keményedik meg.

Egy doboz ára 50 fillér.

Kaplató:

Dr. Rotschnek V. Ernő utóda

Grósz Nagy Ferencz

gyógyszerésznél

Debreczen, Kossuth-utca 8. sz.
Valamint Tóth Béla gyógyszerházában.

Apró hirdetések.

Díja 10 szóig 40 fillér, minden további szó 4 fillér vastagabb betűkkel a omtartott szó 4 kr. fillér.

MAGYAR szabóhoz nagy munkára munkás s egy fiatal segéd hétszámra, mindkettő sima munkára azonnal felvétetik. Balku Sándor, Hajduböszörmény.

FŐZŐNŐ kerestetik 40-50 éves, nagyobb üzlethez, havibér 30 korona; egyedül állók előnyben részesülnek. Cím: Hatvan-u. 29.

Üzlet áthelyezés.

Van szerencsém a n. é. közönség szíves tudomására hozni, hogy Piacz-u. 66. szám alatt levő

könyvnyomdámát
és papírüzletemet

már a folyó évi augusztus hó elején

Piacz-utca 12. (Stenczinger-házba)

helyeztem át. Megköszönve az eddig iránimban tanúsított szíves pártfogást, kérem ezt u. és modernül berendezett nagyobb helyiségben továbbra is.

Kiváló tisztelettel

Horovitz Zsigmond.

Egy jó családból való fin tanulól felvétetik.

Van szerencsém tudatni a n. é. közönséggel, hogy

Szabó Lajos fiai urak

Szent-Annai szőlőtelepének

„asztali-bor“

termését megszereztem és a fehér literjét 30 krajczárért, a verest 40 krajczárért árusítom.

Hektoliter vételénél engedmény.

Allandó raktár különböző hegyi és eremege borokból.

Tisztelettel

Máyer Jenő.

A ki
olcsón, jól, praktikusán és modernül
építkezni akar

forduljon

BORSODY I. S. építész

irodájához Debreczenben Hunyadi-u. 21.

Templomok, városi lakóházak kastélyok, iskolák, fürdők, gyárak, gazdasági épületek stb. tervezését vagy elkészítését, nedves lakások szárazzá tételét, betonirozást vagy bármily építkezéshez tartozó munkát elvállal.

Építkezésekre törlesztéses kölcsönt előnyösen eszközöl ki. — Biztos sikerrel elkészít a kőműves, kőfaragó és acémszeri vizsgára. — Építő iparosoknak olcsón készít tervrajzokat, költségvetést.

A legolcsóbb
bevásárlási forrás
Szekely Jenő és Társa
utca
úri és női-dívat
cipőraktár cégnél
Piacz-
és Szent-Anna-utca
sarkán.

Pénztárosné

kerestetik a Margit fürdő intézet részére, azonnali belépés mellett. Szükséges 100 korona biztosíték és a németnyelv ismerete. Jelentkezhetni a fürdő irodájában.

Naponta frissen pergelt és darált kávé valogatott fajokból!

A Fűvészkert-utca 14. szám alatt levő HARMATHY PÁL-féle fűszerüzletet átvettem s azt a mai kor igényeinek megfelelően friss áruval teljesen berendeztem.

Minden féle fűszerárú kávé, cukor, liszt, só, korpá, petroleum, fri s töltésű ásványvizek, a fekete tag tej termékeinek lerakata, naponta friss vaj, tejfől s jégbe hűtött aludt tej kapható.

Amidőn a pontos napi árak betartása mellett, gyors és szolid kiszolgálásról t. vevőimet biztosítom, a n. é. közönség szíves pártfogásait kérem s vagyok

tisztelettel

Merkli Ferencz,

Fűvészkert-utca 14.

Naponta friss liptai turó és élesztő.

Javaslatok: a légzőszervek és emésztőszervek mindennemű katarrhusos megbetegedési szivizom betegségek és abból eredő asmaikus bajok, valamint verszegénység sub:

Gleichenberg gyógyhely.

Saison Május 1-től szeptember végéig.

Alkalis-muriatikus források: Constantin és Emma-forrás; alkalis-muriatikus szénasav: Janos forrás; szénasav: Klausen-forrás, savó, sterilizált tej, (száraz táplálás), kefir, forrás-só belelegző fenyőtűgöz belelegzés, mindkettő külön kabinokban; légzési készülék, pneumatikus kamarás édes ásványvíz, pezsgő meleg fürdők és természetes szénasav fürdők szivizom betegségekben fenyőtű acélfürdők. Nagy vizgyógyintézet, telepkura. Légy, langyos, meleg, pormentes, szálcson levegő erdős fensíkon.

Felvilágosítást és sproppektust ingyen. — Lakás és kocsik-megrendelések az igazgatóságnál Gleichenberg.

Hirdetmény

az amerikába kivándorolni szándékozók részére.

A Fiumén át Amerikába kivándorolni szándékozókat, a máv. igazgatósága tetemes menetdíj kedvezményben részesíti, különösen a kivándorlás csoportokban történik, erre vonatkozólag s az egyéb kedvezményeket, illetőleg is bővebb felvilágosítással szolgál!

Somossy József lakik Debreczen,

Kölcsey-utca 22. szám,

mint a „Cunárd“ tengerhajózási részv. társaságnak, kormányhatóságilag megerősített meghatalmazottja.

A felvilágosítás és egyéb utbaigazításért a felek részéről díjazás nem fogadtatik.